

Fakulta výtvarných umění Vysokého učení technického v Brně

akademický rok 2011/2012

**Vysokoškolská kvalifikační práce (ateliérová práce)
posudek oponenta**

Jméno a příjmení studenta: Barbora Pokorná

Název práce: Psychologický portrét

Posudek:

Barbora Pokorná ve své bakalářské práci prezentuje jedenáct (ačkoliv počet se mohl ještě po odevzdání této oponentury mírně změnit) maleb, sjednocených do dvou různých cyklů. V prvním případě se jedná o sérii autoportrétů, v druhém případě jde o portréty autorčiných blízkých přátel. Všechny obrazy jsou si společné rozměry mírně menšími než je skutečná velikost zobrazovaných postav a reprezentativní předmětnou malbou, vycházející s fotografické předlohy.

Oba cykly jsou spojeny úsilím o určitou psychologizaci charakterů, a to nejen prostřednictvím výrazu v tváři, ale výrazně též na základě obrazové scény. Ta se vyznačuje mírně stylizovanou barevností, vždy odlišně strukturovaným plošným pozadím a téměř vždy také dodatečnými atributy v podobě metaforických nebo asociativních symbolů. Nejedná se však o racionálně čitelné konceptuální klíče - užití symboly Barboře slouží spíše jako náznak vodítka k určité iracionální, podvědomé interpretaci bez vysvětlivek (ačkoliv náznakem vysvětlivek mohou být částečně popisné názvy jednotlivých maleb).

Po formální stránce individuální přístupy k jednotlivým pozadím a atributům vzhledem ke konkrétním charakterům způsobují určitou žádoucí různorodost; je zřejmé, že každý charakter si vyžadoval odpovídající zpracování a autorka tento postup vhodně využila namísto přístupu mechanicky sjednocujícího. Zároveň však daný způsob práce způsobil určité kvalitativní výchylky, kdy volnější malby (např. "I Love Pisto") fungují dle mého názoru lépe než utaženější malby jako "Póza v rámci koležiality". Tato výtku však na druhou stranu potvrzuje konzistenci v autorčině sklonu podřizovat povahu obrazů povahám zobrazovaných postav.

Obrazy tedy zůstávají intimními zobrazeními lidské povahy v konkrétním čase a situaci; autorka záměrně rezignovala na všeobecnou srozumitelnost, interpretovatelnost - je však zřejmé, že "kódy" jsou srozumitelné samotné autorce, příp. jejím nejbližším přátelům, že autorčiny pohnutky ke vzniku a podobě obrazů byly téměř úplně osobní (i když je viditelné, že autorka neusiluje o vědomou izolaci od diváků, ani se je nesnaží ignorovat).

Bylo by pochopitelně možné tento až téměř arteterapeutický aspekt považovat za výtku, ačkoliv autorka pokládá schopnost obrazů - neodhalit se úplně - za žádoucí. Je však otázkou, zda element tajemství je v obrazech pro neobeznámeného diváka vždy skutečně účinný.

Svou roli v účinnosti obrazů ale hraje v případě autoportrétů též oční kontakt s divákem, který z tohoto pohledu představuje určitý "bonus sounáležitosti" oproti portrétům autorčiných přátel (pozitivní výjimkou však může být dle mého názoru

slečna, čichající k pletené bambuli, kdy pohled očí odpovídá podvědomému nepřítomnému pohledu při pátrání po čichové vzpomínce).

Při sledování bakalářského projektu Báry Pokorné jsem nejprve zvažoval, zda její práce označit za "opatrné". Barbora se nepouští do rozsáhlých realizací nebo velkých formátů, nelze ji označit za razantní, nepřichází s výrazným gestem ani neprezentuje přesně formulované sdělení, apod. Projevuje se v určité bezpečné, umírněné podobě, nepouští se do riskantních experimentů.

Nyní se však domnívám, že autorčiny malby je lépe označit v nejlepším smyslu slova za "skromné". Za ne úplně kompaktní sérií obrazů totiž nestojí nerozhodnost a bezradnost autorky, ale naopak její vědomé rozhodnutí ukazovat pomocí drobných stop její (vnitřní) svět i s rizikem toho, že většina z něj zůstane divákovi skryta. Tento aspekt dle mého názoru zároveň autorce umožnil vzhledem k pracem z předchozích semestrů uvolnit se od určité strnulosti nebo zatuhlosti a od lehce násilných konceptualizujících řešení.

Otázky autorovi práce:

V textu se objevilo několik pochybností a výtek, které mohly vzniknout např. mou nesprávnou interpretací obrazů, budu rád za autorčino vysvětlení.

Návrh hodnocení: „B“

Vypracoval(a): Matěj Smetana

Datum: 10.6.2012

Podpis: